

SLOVO ÚVODEM

Vážení čtenáři,

přinášíme vám nové číslo našeho časopisu plného zajímavých článků a informací. Blíží se Velikonoce, svátek radosti a naděje, který nás všechny spojuje bez ohledu na naše rozdíly. Přejeme vám krásné a šťastné svátky strávené v kruhu rodiny a s blízkými.

Také vám přinášíme informace o kandidátech do nové Rady, kteří se ucházejí o vaši důvěru a připraveni pracovat pro blaho všech. Naši čtenáři se mohou těšit na zprávy o ocenění medailí akademika Čechury, které budou uděleny těm nejlepším v oboru.

Doufáme, že si užijete čtení tohoto čísla a že vás informace a články osloví a obohatí váš život.

Vážení a milí čtenáři,

pokud jste je dočetli sem, asi si říkáte, co to jako má být, že je to nějaké zmatečné... Souhlasím, zkusil jsem slavné umělé inteligenci předhodit několik slov, které by měla zahrnout do úvodního slova, ale výsledek nic moc, tak to je to zase na mně :-). Upřímně, editor je zavalen prací, tak není jisté, že se stihne vydání do Velikonoc. Nicméně následující informace se vztahují k vzdálenější budoucnosti, takže by to nemuselo až tak vadit.

Sice právě začalo jaro (opět, aniž bychom zaznamenali nějakou výraznější zimu...), ale podzim a s ním i naše konference tu bude dříve, než se nadějeme. Tentokrát nás čeká i volební sjezd, takže z pozice předsedy vyzývám všechny, kdo by měli zájem kandidovat do Rady společnosti, aby tento zájem projeví písemně spolu se stručným profesním životopisem na mail můj nebo SDMG. Stejně tak, pokud máte tip na osobnost z našeho oboru, která by si podle vás zasloužila medaili akademika Čechury, a která by zároveň byla ochotná si přijet na konferenci ocenění převzít, sdělte nám to stejným způsobem. Děkuji.

Tolik tentokrát k „úřadu“ a protože se sloupek krátí, podle toho, kdy to čtete, přeji všem hezké Velikonoce, nebo doufám, že jste si Velikonoce užili a kdyby nic víc, tak jste si alespoň trochu odpočinuli. Každopádně pak všem přeji pohodový jarní čas, radujte se z krásy probouzející se přírody a nepřijemnosti ať všechny obloukem minou!

Ing. Miroslav Novosad, Ph.D.

předseda Rady SDMG, z. s.

OBSAH

Těžba hnědého uhlí odkryla na Chomutovsku třetihorní zoo

Tomáš Novotný

str. 2

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY

Prosíme Vás o zaplacení členských příspěvků ve výši 300 Kč za rok 2024 ve prospěch účtu:

10836071/0100

VS: 2024

Poznámka: **jméno a příjmení**

TĚŽBA HNĚDÉHO UHLÍ ODKRYLA NA CHOMUTOVSKU TŘETIHORNÍ ZOO

Obr. 1: Letecký snímek lomu Merkur z roku 2012. Šipkami jsou označena poslední místa záchranných sběrů před zasypáním lokality.

Foto: O. Jungmann.

Těžební lokality v severozápadních Čechách (a nejen ty uhelné) jsou rájem pro paleontology, protože jsou zde odkrývány horniny s velkým potenciálem zachování tehdejšího života. V předminulém čísle tohoto bulletinu jsme se dočetli o probíhajícím záchranném sběru třetihorních fosilií (především rostlin) v nadložních jílech na dolech Nástup Tušimice. Ještě většího významu však dosáhly záchranné sběry a následný výzkum v západní části této lokality, v lomu Merkur (na katastru bývalé obce Ahníkov). Po odtěžení uhelné slaje zde na pláních začaly z hornin vyvětrávat kosti, zuby a další části tehdejších cca 19 milionů let starých živočichů. Stačilo se po lokalitě procházet a pouze sbírat neuvěřitelné nálezy. Pro sběr a výzkum těch nejmenších živočichů (např. drobné čelisti hmyzožravců a hlodavců) bylo potřeba se doslova plazit po zemi. Velká část těchto rozvětralých jílu se na nákladních automobilech převezla do Národního muzea k promývání a prosévání. Tyto zmíněné metody sběru se uká-

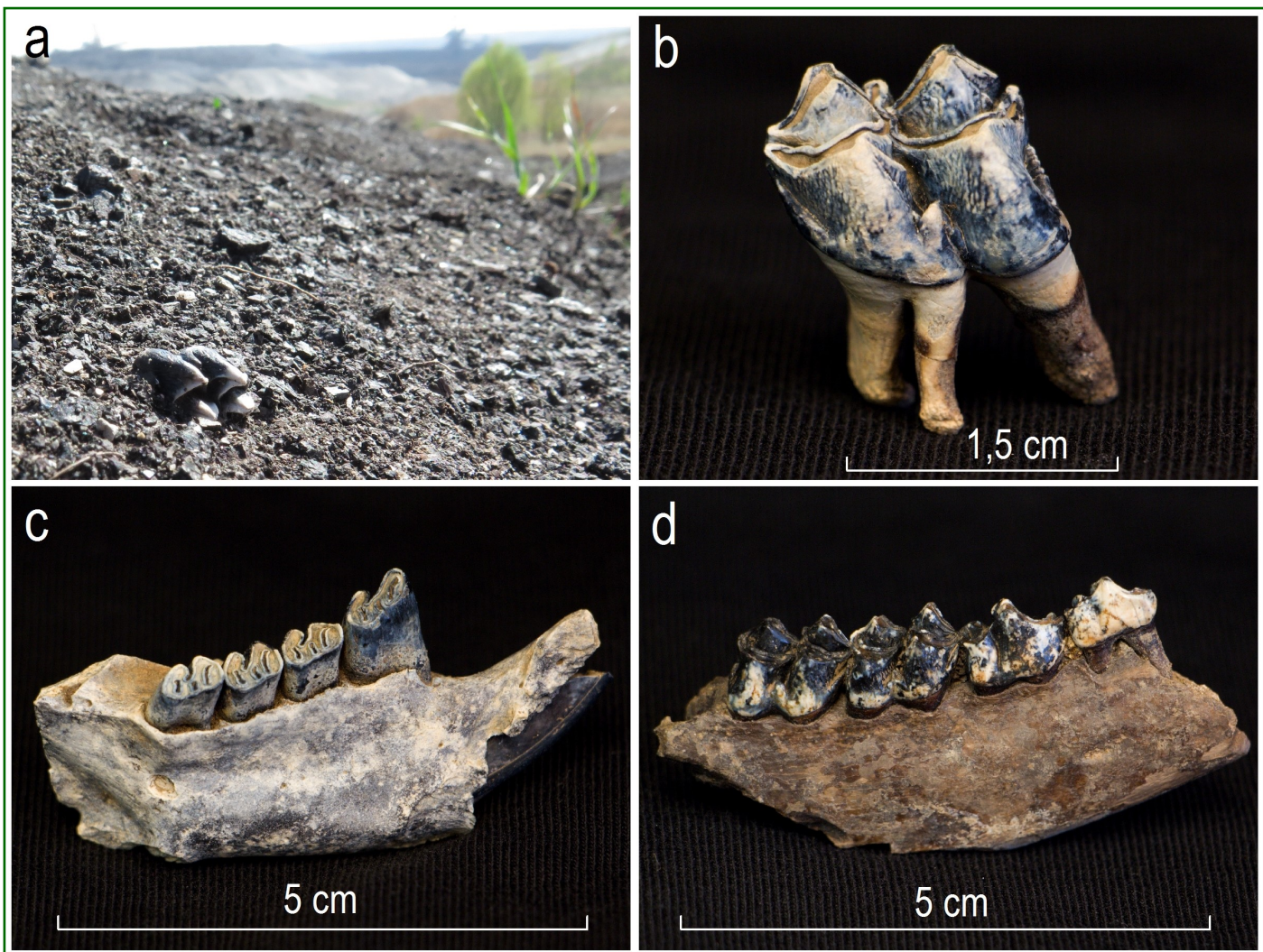
zaly jako neúčinnější, žádné kopání krumpáčem. Takto se na lokalitě sbíralo s určitými přestávkami po více než dvě desetiletí. Díky tomu se podařilo nashromáždit možná desetitisíce zbytků živočichů, od drobných úlomků kostí, po téměř kompletní končetiny šelem. Nikdy se však nepodařilo najít kompletní kostru zvířete. Pokud totiž v tehdeším lese uhynulo zvíře, tak jeho mršina posloužila jako potrava pro další živočichy. O tom svědčí časté nálezy okousaných kostí. A proč právě tady nacházíme takové množství zbytků fauny, zatímco na zbytku mostecké pánve s podobnou geologickou stavbou nenacházíme nic? Za normálních okolností panovalo v rašelinistých mostecké pánve kyselé prostředí, ve kterém se vápnitý materiál kostí a zubů postupně rozpouštěl. Přímo v lomu Merkur však byly nalezeny polohy sladkovodního vápence, který vznikl v místě výronu minerálních pramenů. Ty neutralizovaly kyselé prostředí, což umožnilo zachování vápnitých pozůstatků živočichů. Díky této

lokalitě tak máme představu o skladbě tehdejší fauny obývající třetihorní uhlotvorný močál. Bylo zde určeno přes 150 druhů živočichů, více než v některých dnešních zoologických zahradách. Z atraktivních druhů stojí určitě za zmínku krokodýli, želvy, hadi, ještěrky, bobři, nosorožci, šelmy vzhledem připomínající zčásti medvědy a zčásti psy, papoušci, tapíři, předci koní, jelinci, lenochodům podobná chalikoteria a mnoho dalších. Nejenom skladba tehdejších druhů živočichů ale i flóry nám naznačuje, že bylo mnohem tepleji než dnes. Podobné klimatické podmínky panují dnes například na Floridě. Lokalita byla od roku 2014 postupně zasypávána vnitřní výsypkou a od roku 2017 ji můžeme považovat za zaniklou. Přesto množství získaných nálezů zaměstná paleontology možná na desítky let.

Mgr. Tomáš Novotný
Severočeské doly a.s.

Obr. 2: Sběry na rozsáhlých pláních s vyvětrávanými zbytky zvířat. Pro hledání těch nejmenších kostí byla nejlepší a nejpohodlnější poloha „v leže“.

Obr. 3: Typické nálezy fauny na lokalitě Merkur v posledních letech. a) Zub jelínka *Paleomeryx* in situ na lokalitě. b) Větší zub jelena *Procervulus*. c) Čelist velkého bobra *Monosaulux* d) Čelist jelínka *Procervulus*

Obr. 4: a) – končetina tapíra. b) zub nosorožce. c) záchrana několik metrů dlouhého kmenu stromu pracovníky z Národního muzea.

JUBILANTI

75 Miroslav Vopička

Geodetické práce M. V. & syn

60 Dana Vojřová

Sev.en Services s.r.o.

50 doc. Ing. Roman Kapica, Ph.D.

VŠB—TU Ostrava

45 Radka Tůmová

Sev.en Services s.r.o.

40 Ing. Pavel Batěk

Kámen Zbraslav, a. s.

Mgr. Roman Gramblička

Severočeské doly a.s.

30 Ing. David Kočí

G E T s.r.o.

**Jménem redakce a všech
důlních měřičů a geologů
přejeme oslavencům pevné
zdraví a mnoho úspěchů
do dalších let!**

BULLETIN SDMG, z. s.

Vydává:

Společnost důlních měřičů
a geologů, z. s.

Redakční rada:

Ing. Miroslav Novosad, Ph.D.
doc. Ing. Dana Vrublová, Ph.D.
Ing. Vít Sládek

Grafické zpracování:

Ing. Vít Sládek

Adresa:

VŠB—TU Ostrava, HGF, 17. listopadu
2172/15, 708 00 Ostrava - Poruba
Tel.: 596 995 707
Fax: 596 918 589
sdmgzs@hotmail.com
www.sdmg.cz

Uzávěrka čísla:

05. 04. 2024

Bulletin vychází v tištěné a elektronické
podobě.

**Neprodejné – pouze pro členy
SDMG, z. s.**

**Své příspěvky, náměty a rady
zasílejte prosím na adresu
sdmgzs@hotmail.com**

**Fotografie a obrázky ke článkům
přiložte v originální velikosti**

JARO 2024

České středohoří—pohled z vrcholu Milá na vrchol Oblík (vlevo) a vrchol Raná (vpravo)

Zřícenina hradu Kostomlaty